

Advies notitie Oriëntatie Studiekeuzeactiviteiten voor Professionals

Margot Pessers, dienst Marketing en Communicatie

Petra Doorne-Noordhuis, dienst Marketing en Communicatie

Wendy Remmers, dienst Studentenvoorzieningen

1. Aanleiding:

Studiesucces staat hoog op de agenda binnen Fontys.

De afgelopen jaren hebben er verschillende projecten, experimenten en adviestrajecten plaatsgevonden om studiesucces binnen Fontys te vergroten. De focus lag hierbij met name op voltijdstudenten.

Het grootste deel van de instromende studenten bij Fontys zijn voltijdstudenten die recent hun vo- of mbo-opleiding hebben afgerond. Een relatief kleiner deel van de instromende studenten heeft een ruim aantal jaren ervaring op de arbeidsmarkt en zijn hiermee instromende professionals.

Onder andere door de maatschappelijke ontwikkeling van “een leven lang leren” voelt Fontys de urgentie om de focus op de voltijd student te verbreden naar studenten met een professional achtergrond. Door de diverse achtergronden van de professional en het inzicht dat er een integrale maatwerkaanpak nodig is om studiesucces te realiseren, zou er gesteld kunnen worden dat oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten voor instromende voltijdstudenten niet ook studiesucces bevorderend hoeven te zijn voor instromende professionals. Om deze reden wil Fontys herijken of de huidige oriëntatie- en studiekeuze activiteiten voor professionals (die veelal vergelijkbaar zijn met de activiteiten voor voltijdstudenten) herzien en/of aangevuld moeten worden om zo meer studiesucces bevorderend te zijn voor instromende professionals.

Inmiddels zijn er verschillende inzichten in de behoeften van oriënterende en studerende professionals verzameld, door middel van een customer journey, gesprekken met professionals, en marktonderzoeken. Op basis van deze inzichten wil Fontys het aanbod aan oriëntatie- en studiekeuze activiteiten voor de professional (waar nodig) herzien en aanvullen.

Dit herzien en aanvullen van de oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten voor professionals zou ervoor kunnen zorgen dat er binnen Fontys een compleet programma aan oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten gehanteerd gaat worden dat studiesucces bevorderend is voor instromende professionals.

2. Relatie tot andere projecten:

Het herzien en aanvullen van de oriëntatie- en studiekeuze activiteiten voor professionals binnen Fontys heeft een directe relatie tot het programma Studiesucces. Onder het programma Studiesucces valt de themagroep oriëntatie, matching en toelating, waarbinnen Fontys brede experimenten, projecten en consultancy plaats vindt. Om de oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten te herzien en aan te vullen is het traject opgenomen in de themagroep oriëntatie, matching en toelating.

3. Doelstelling en verhelderingsvraagstukken

Doelstelling van de oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten voor professionals is om via het aanbieden van de juiste oriëntatie- en studiekeuze activiteiten voor professionals het studiesucces bij Fontys studerende professionals te vergroten en het marktaandeel in de markt van professionals te vergroten.

De vraag welke als uitgangspunt genomen zijn in deze notitie:

- Voldoet het huidige aanbod aan oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten voor professionals en zo nee,
- Wat kan er aan veranderd of verbeterd worden zodat het studiesucces onder bij Fontys studerende professionals en het marktaandeel in de markt van professionals vergroot kan worden.

Note:

- Met “instromende deeltijd student” worden zowel de nieuwe studenten bij Fontys als ook switchers binnen Fontys bedoeld.
- Met “professionals” worden die studenten bedoeld die een keuze willen maken voor een bekostigde AD, dan wel bachelor of master opleiding.

In deze notitie zijn twee verhelderingsvragen als uitgangspunt genomen om hiertoe een verkenning te doen:

1. Samenhang Fontys-ambities en invulling van oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten. Het is onduidelijk of de huidige (met name) centrale en decentrale invulling van oriëntatie- studiekeuzeactiviteiten voldoende samenhangen met de ambities die Fontys nastreeft in de Fontys 2020 visie.
2. Het is onvoldoende helder of de huidige invulling van oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten aansluiten bij de persoonlijke behoeften van de professionals om succesvol in te stromen bij een Fontys opleiding. Hierdoor is het onduidelijk of de huidige invulling van oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten aansluiten bij de persoonlijke behoeften van de doelgroep.

N.B. Op verschillende aspecten is er inmiddels informatie verzameld over behoeften van professionals bij Fontys (o.a. data-analysen BI). Deze inzichten zijn nog niet vergeleken met elkaar waardoor er op die aspecten geen samenhang of verbeterpunten voor Fontys uit herleid kunnen worden. Dit punt is in deze notitie buiten beschouwing, hier zou een beleidsmedewerker nader onderzoek naar kunnen doen.

4. Genomen stappen

Om bovenstaande punten verhelderd te krijgen zijn een 4-tal stappen ondernomen:

1. Literatuur raadpleging.
2. Interne vragenlijst over oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten en ervaringen hiermee onder door instituten aangegeven deeltijdcoördinatoren.
3. Informatie inwinning bij collega Hogescholen naar oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten en ervaringen voor professionals.
4. Bevraging van dienst Studentenvoorzieningen en dienst Marketing & Communicatie naar inzichten en ervaringen met oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten voor professionals en hun visie daarop.

Disclaimer: In deze notitie is getracht te komen tot een aantal adviezen waarop het aanbod voor oriëntatie- en studiekeuze activiteiten voor professionals aangepast, dan wel verbeterd kan worden. De informatie in deze notitie is tot stand gekomen op basis van “evidence informed” materiaal: het is niet de bedoeling de indruk te wekken dat er wetenschappelijk dan wel statistisch/methodologisch onderbouwd onderzoek is verricht. Het staat Fontys geheel vrij om dit alsnog te doen.

4.1. Literatuurraadpleging

Met betrekking tot literatuurkeuze en raadpleging is online gezocht op een aantal trefwoorden samenhangend met de term “professional” dan wel “deeltijdstudent”. Uit de zoekresultaten hierop is een willekeurig aantal documenten geselecteerd en geraadpleegd.

Uit deze raadpleging is de indruk ontstaan dat de meeste professionals vaak goed weten wat ze willen gaan studeren en dat zij duidelijke carrière-ambities en goed doordachte carrièreplanning hebben. De benadering van de studie lijkt daardoor vooral instrumenteel en praktisch van aard. Het lijkt erop dat de reden is dat zij voordat zij een studie starten, beperkt gebruik maken van oriëntatie- studiekeuzeactiviteiten, advies en of begeleiding.

Wanneer professionals op zoek zijn naar informatie, advies en of begeleiding voordat ze met een studie beginnen of tijdens een opleiding, heeft men de neiging om faciliteiten hiertoe niet te gebruiken. In plaats daarvan lijkt het er op dat zij vertrouwen op hun werkgever of iemand vanuit het werk voor een dergelijk advies. Of ze maken gebruik van loopbaankeuze faciliteiten bij hun werkgever.

De voornaamste reden dat professionals de faciliteiten van studiekeuze- en oriëntatie niet gebruiken is omdat ze denken dat het niet nodig is. Een minderheid is zich echter niet bewust van het aanbod dat hiertoe beschikbaar is.

De literatuur verwijst, om deelname van professionals te bevorderen, naar andere zaken als het starten van experimenten met vraagfinanciering, (bij vraagfinanciering ontvangen studenten beurzen of vouchers die zij kunnen gebruiken voor diplomagerichte deelname aan (modulen van) geaccrediteerde opleidingen van publieke of private aanbieders.), het collegegeld krediet, om zulk krediet beschikbaar te stellen aan deeltijdstudenten. (Dat is op zich al een bestaande leenfaciliteit, die op dit moment echter niet voor iedereen beschikbaar is.) Maar ook naar flexibilisering van het onderwijs en het versterken van het online aanbod van studies bijv. door middel van blended learning. Zo zijn er nog een aantal andere suggesties gevonden, die echter buiten het gebied van deze verkenning vallen.

Zie voor de geraadpleegde literatuurlijst bijlage 1.

4.2. Interne vragenlijst over oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten en ervaringen hiermee onder door instituten aangegeven deeltijdcoördinatoren.

Om de deeltijd coördinatoren te bevragen naar hun huidige activiteiten is er een open vragenlijst opgesteld. Alle instituten van Fontys zijn gevraagd naar hun deeltijd coördinatoren. Hierop hebben 16 instituten geantwoord. Uit deze 16 instituten zijn 65 contactpersonen voortgekomen.

Onder deze 65 contactpersonen is een [vragenlijst](#) uitgezet die 30 reacties heeft opgeleverd.

Zie voor de resultaten van de vragenlijst bijlage 2.

4.3. Informatie inwinning bij collega Hogescholen.

De volgende Hogescholen zijn middels intercollegiaal overleg benaderd om informatie en ervaringen met oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten voor professionals: Avans, HAN, Hogeschool van Amsterdam, HS Leiden, Aeres, Christelijke Hogeschool Ede, Driestar, Haagse Hogeschool, Hanze Hogeschool, In Holland, iPabo, Marnix Hogeschool, Saxion, Hogeschool Zuyd, thomas More Hogeschool, VIAA, Hogeschool Windesheim.

Daarnaast zijn een aantal decanen van deze collega hogescholen telefonisch en/ of in een persoonlijke ontmoeting bevraagd.

De volgende vragen zijn voorgelegd:

- Worden er studiekeuze- en oriëntatie activiteiten specifiek voor deeltijd ingezet?
- Worden deze centraal of decentraal geïnitieerd?
- Worden deze activiteiten als verplicht onderdeel of facultatief voorgeschreven?
- Wat zijn jullie ervaringen met activiteiten voor deeltijd studenten?
- Wat werkt er goed en wat werkt minder goed?

Uit deze informatie inwinning lijkt het erop dat collega Hogescholen naast de open dagen en open avonden geen inzicht hebben in het feit of er extra studiekeuze- en oriëntatie activiteiten plaatsvinden op decentraal niveau. De vraag lijkt momenteel niet hoog op hun agenda te staan/ ze lijken hier niet zo actief mee bezig.

4.4. Bevraging dienst Studentenvoorzieningen

Naast het onderzoek intern onder deeltijd coördinatoren is ook de dienst Studentenvoorzieningen benaderd naar hun ervaringen met studiekeuze- en oriëntatie activiteiten voor professionals.

Er zijn gesprekken gevoerd met 3 studiekeuze adviseurs en 4 decanen over oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten voor professionals en hun ervaring daarmee.

Voor de gesprekken is een “vrije gespreksvorm” gehanteerd. Uit de gesprekken met studiekeuze adviseurs blijkt dat zij vooral voltijdstudenten spreken, en er slechts incidenteel een professional bij hen aan tafel schuift. Wanneer dit gebeurt heeft de professional vragen van praktisch operationele aard: Wanneer zijn de lessen, hoelang moet ik stage lopen, wat als ik nog geen stageplaats gevonden heb, etc. Dit zijn vragen waarop de studiekeuze adviseur veelal geen antwoord heeft, het ontbreekt hen aan deze inhoudelijke kennis. Deze vragen zouden in of door het betreffende instituut beantwoord moeten worden. De informatie hierover ontbreekt echter vaak online of is onvindbaar waardoor studenten uiteindelijk bij een studiekeuzeadviseur terecht komen.

Incidenteel schuiven professionals aan bij het decanaat. De vragen gaan dan veelal over lerarenbeurzen en/of het aangaan van een beroep van DUO ten aanzien van het terugbetalen van de lerarenbeurs het gaat zelden tot nooit over het maken van een studiekeuze dan wel switch.

5. Resultaten

Uit zowel de literatuurverkenning, als de gesprekken met de studiekeuzeadviseurs blijkt met name dat professionals kiezen op basis van inpasbaarheid van de studie in het persoonlijke schema.

Het lijkt de professional daarmee vooral te gaan om de combinatie werk- privé en om deze te optimaliseren vanuit persoonlijk perspectief. Om te bepalen of deze combinatie in balans is zoekt een professional in eerste instantie vooral online naar schikbare informatie.

Deze informatie lijkt momenteel niet overal tijdig beschikbaar, zo geven professionals zelf aan. Dit wordt bevestigd door studiekeuzeadviseurs die hierop zelf ook soms vastlopen, als ook door deeltijd coördinatoren van diverse instituten. “Goede Start Pro” bevestigt ook dat praktische informatie vaak te laat beschikbaar komt, terwijl de professional juist daar behoefte aan heeft om tot een keuze te kunnen komen.

Indien professionals niet kunnen komen tot een besluit, maken ze gebruik van een persoonlijk gesprek bij het betreffende instituut of per telefoon, waarna men vaak wel in staat is een definitieve keuze te maken zo geven zowel deeltijd coördinatoren van Fontys als collega Hogescholen aan.

De huidige invulling van oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten lijkt aan te sluiten bij de behoefte van de doelgroep zo geven deeltijd coördinatoren aan. Dit lijkt echter tegenstrijdig te zijn aan het punt van het niet tijdig beschikbaar zijn van online informatie, wat ook door een aantal deeltijd coördinatoren zelf bevestigd wordt. En wat ook door studiekeuzeadviseurs en Goede Start Pro aangegeven is.

Ook medewerkers van Dienst Marketing en Communicatie constateren onder andere vanuit Goede Start Pro dat praktische informatie vaak tijdig ontbreekt. Daarnaast constateren zij dat deeltijd coördinatoren vanuit hun eigen opleiding naar activiteiten kijken en de Fontys brede blik niet altijd op het netvlies hebben. Zo weten veel deeltijd coördinatoren de weg naar dienst SV bijvoorbeeld niet te vinden en hebben zij geen weet van het bestaan van een CRM systeem. Dit blijkt uit zowel de enquête als uit gesprekken met deeltijd coördinatoren .

Een aantal deeltijd coördinatoren geeft aan geen behoefte te hebben aan extra hulp dan wel aanbod van oriëntatie- of studiekeuzeactiviteiten vanuit Fontys centraal. Zij geven aan de professional prima te kunnen bedienen.

Het lijkt er echter op, zo blijkt uit de enquête, dat er momenteel op sommige plaatsen 2 administraties van professionals ontstaan; een in het CRM systeem, en daarnaast een eigen administratie binnen het instituut. Hierdoor verdwijnen professionals soms uit beeld, of wordt er geen adequate follow up gedaan. Of komt het voor dat 1 student op diverse plaatsen binnen Fontys bekend is, maar dat men dat niet van elkaar weet.

6. Advies

1. Gezien bovenstaande zou binnen Fontys meer aandacht geschonken mogen worden aan “Goede Start Pro”. Instituten zouden er meer op toe kunnen gaan zien dat dit onderdeel tijdig en correct gevuld wordt, zodat praktische informatie (roosters/tentamens etc.) voor professionals tijdig beschikbaar is.
2. In het verlengde hiervan ligt het correct en tijdig vullen van factsheets op opleidingspagina's. De indruk in deze verkenning is ontstaan dat dit niet overal even tijdig gedaan wordt. Dit blijkt uit zowel de informatie uit de enquête bij deeltijd coördinatoren en het werd bevestigd in gesprekken met studiekeuzeadviseurs.
3. Daarnaast zou het wenselijk zijn als professionals op een relatief makkelijke manier een persoonlijk gesprek aan kunnen vragen bij instituten. De weg daar naar toe (eventueel online) lijkt niet bij ieder instituut makkelijk te vinden zo geven studiekeuzeadviseurs, dienst Marketing en Communicatie adviseurs en deeltijd coördinatoren aan.
4. Alhoewel een aantal deeltijd coördinatoren in de vragenlijst aangeven geen behoefte te hebben aan extra hulp bij oriëntatie- en studiekeuzeactiviteiten is het wellicht wel wenselijk om hier aandacht aan te blijven besteden.

Het valt adviseurs van Dienst Marketing en Communicatie namelijk op dat de vorm waarin activiteiten aangeboden worden continu aan verandering is; zo heeft FHK momenteel een virtuele open dag. En zo zou men kunnen kijken of er online genoeg aangeboden wordt. Een variant van online proef studeren zou bijvoorbeeld een mogelijke aanvulling kunnen zijn.

Ook het blijven door evalueren en door ontwikkelen van open avonden op zowel vorm en inhoud zou tot verbetering kunnen leiden zo hebben afgelopen evaluaties verricht door dienst Marketing & Communicatie opgeleverd.

5. De deeltijd coördinatoren geven aan niet allemaal op de hoogte te zijn van de begeleidingsmogelijkheden van professionals binnen Fontys. Dit zou aanleiding kunnen zijn om hier actie op te ondernemen zodat eerder en/of adequaat doorverwezen kan worden bij vragen van deze doelgroep.

In dit kader zou gedacht kunnen worden aan de opzet van een studiesucces Academy voor deeltijd coördinatoren en docenten. Hierin zouden de begeleidingsmogelijkheden door dienst SV aan bod kunnen komen alsmede het bestaan en de werking van het CRM systeem. Ook het delen van best practices ten aanzien van studiekeuze- en oriëntatie activiteiten zou hierin passen. Pro economie gaat bijvoorbeeld nu van start met een proef “online proef studeren voor professionals”. Het zou jammer zijn als met de kennis die daarin opgedaan wordt niets gedaan zou worden.

6. Nader onderzoek zou verricht kunnen worden naar de wijze waarop Fontys de professional meer kan betrekken als onderdeel van het oriëntatie- en studiekeuzeproces. Ander Hogescholen werken hiertoe bijvoorbeeld met een WhatsApp functie, of zorgen ervoor dat op open avonden professionals die de studie reeds volgen aanwezig zijn zo blijkt uit de bevraging van collega Hogescholen en uit de gesprekken met een aantal collega decanaten.
7. Uit de enquête met deeltijd coördinatoren blijkt dat niet iedereen van het bestaan van het CRM weet. Dat is de reden dat men een eigen administratie bijhoudt. Fontys zou het CRM systeem nogmaals onder de aandacht kunnen brengen bij instituten. Dit zou bijvoorbeeld ook onderdeel kunnen zijn van een studiesucces Academy.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur:

- Driessen HRM. (2016). *Duurzame inzetbaarheid: een leven lang leren!* <https://www.driessen.nl/publiekperspectief/duurzame-inzetbaarheidleven-lang-leren>
- Higher Education Academy. (z.d.). *Career decision making and career development of part time foundation degree students.* <https://www.heacademy.ac.uk/system/files/career-decision-making-and-careerdevelopment-of-part-time-foundation-degree-students-summary.pdf>
- Rijksoverheid. (2014). *Flexibel hoger onderwijs voor volwassenen.* <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2014/03/12/flexibel-hogeronderwijs-voor-volwassenen>
- Rijksuniversiteit Groningen. (2017). *De 4 fases van studiekeuze.* <https://www.rug.nl/education/find-out-more/studiekeuze/keuzehulp/de-4-fases-van-studiekeuze>
- Rotteveel-Wagenaar, M. (2009). *Weer aan de studie.. en dan?* van dspace.ou.nl: <http://dspace.ou.nl/bitstream/1820/2387/1/OWRotteveel-Wagenaar-17032010.pdf>
- Van Casteren, W., Van den Broek, A., Warps, J., Jacobs, J., & Braam, C. (2012). *Kenmerken, wensen en behoeften deeltijd hoger onderwijs.* https://www.eerstekamer.nl/overig/20120330/rapport_kenmerken_wensen_en/document

Bijlage 2

		Pro Econ.	FHTenL/ILEC	FLOS	FLOT	FHKE	FHK	FHMenG	FHBenT	OSO	FHP
Ingezette studiekeuze – en orientatieactiv. (open antwoorden)	Open dagen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Open avond	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Info via mail			x	x	x	x	x	x		
	intakegesprekken	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	meeloopdagen				x	x	x	x			
	Kijkje in de klas	x				x					
	Bel/skype	x		x	x						x
	Kennismaking docenten en studenten				x				x		
	Online voorlichting	binnenkort									
	SKC					x					
Deeltijd wordt als even relevant ervaren als voltijd				x	x	x	x	x	x	x	x
Route die deeltijdstudent doorloopt is bekend					x		x	x	x		x
Follow up bij uit beeld raken potential					x	x	x	x	x	x	x

Geen reactie: FSH, FHJ, FIBS, JHS, FHSS, FHENG, FHTL